

Europa, pressupost i voluntat política

JOSEP BORRELL President del Parlament Europeu



Recentment a l'hemicicle d'Esstrasburg, el Parlament Europeu (PE), la Comissió i el Consell —tres de les institucions europees— hem signat solemnement l'acord institucional i el marc financer per al període 2007-2013 conegut amb el nom de Perspectives Financeres. Aquest acord té la gran virtut d'infantar un pressupost que, tot i ser de mínims, evita afegir més problemes i incerteses als que ja té plantejats la UE ampliada. El Parlament Europeu hauria desitjat un pressupost que estiguera a l'altura de les ambicions anunciades. Però, malgrat la nostra aprovació final, no ha sigut així.

L'elaboració ha posat plenament de manifest el paper del Parlament Europeu com una de les dues branques de l'autoritat pressupostària i l'emergència d'aquest en el triangle institucional europeu. El compromís a què s'ha arribat deixa clar que un

acord en el si del Consell no és suficient perquè la UE tinga Perspectives Financeres. El PE juga un paper de primer ordre en aquest procés, que, tot i ser llarg i difícil, ha permés arribar finalment a un acord.

Les xifres són públiques: el pressupost de la Unió per al període 2007-2013 serà de 864.300 milions d'euros, l'1,048% de la renda nacional bruta (RNB) comunitària, l'equivalent a 0,72 euros per dia per a cada europeu. Un cost, com el d'un cafè o un periòdic, ben allunyat del que la propaganda antieuropea atribueix a la Unió o del que fan suposar les aferissades batalles pressupostàries en el Consell. L'acord del PE augmenta lleugerament l'aprovat pel Consell al desembre del 2005 (1,046%), però queda molt per sota de la proposta de la Comissió (1,24%) o del PE (1,18%).

L'acció del Parlament Europeu ha aconseguit que la despesa comunitària s'incre-

mente en 4.000 milions d'euros, que es destinaran a polítiques prioritàries: recerca i desenvolupament (300 milions), programes Leonardo i Erasmus (800 milions), cultura (300 milions) o infraestructures i xarxes transeuropees (500 milions). A aquests recursos addicionals, s'hi afegeix un augment de les reserves del Banc Europeu d'Inversions de 2.500 milions d'euros per a finançar programes de R+D i de millora de xarxes de transport.

L'acord aconseguit també recull que la reserva de l'ajuda d'emergència (1.500 milions d'euros) i el Fons de Solidaritat (7.000 milions) es financen amb recursos addicionals dels estats membres. Al seu torn, el Fons Europeu d'Ajustament a la Globalització (3.500 milions d'euros), que el Consell va decidir engegar fa uns quants mesos, es finançarà mitjançant la reutilització de crèdits anul·lats, al marge de les Perspectives Financeres.

Hi ha un desfasament entre el que es considera la gran estratègia europea per al nou segle i la debilitat dels mitjans que s'hi dediquen.

Hem de restaurar la primacia de la política sobre els mercats i, en conseqüència, la capacitat dels europeus per a controlar el destí propi.

A part dels aspectes quantitius, l'acord institucional recull una sèrie de millores qualitatives per al PE, com ara la participació d'aquest en la revisió que es farà l'any 2008, una millor participació gràcies a un diàleg polític estructurat amb el Consell o el control financer de l'actuació i la despesa de la política exterior i de seguretat comuna (PESC).

I no obstant això, el gran projecte de la UE, l'estratègia de Lisboa, sembla més aviat oblidat en aquests pressupostos. Després de dos anys de negociació, les partides dedicades a "la competitivitat al servei del creixement i de l'ocupació", que inclouen la investigació, la formació, etc., han disminuït notablement, quasi a la meitat, respecte a la proposta que va fer la Comissió al febrer del 2004. El desfasament existent entre el que es considera la gran estratègia europea per al nou segle i la debilitat dels mitjans que s'hi dediquen no deixa de produir una certa perplexitat.

Un altre dels problemes que planteja el recent acord sobre les Perspectives Financeres 2007-2013 és la falta de voluntat política existent a la UE. La negociació que acaba de concloure ha demostrat que en els estats membres preval una visió miop del projecte europeu en què cada país només s'ocupa de mantenir el saldo net més favorable possible.

Aquest enfocament oblida l'interés comú de la Unió i els efectes induïts de la cohesió, que són positius per a tots. Confon beneficis comptables amb beneficis econòmics i, no cal dir-ho, els polítics. Això és oblidar el valor afegit europeu, que beneficia a tothom directament o indirectament.

Una negociació en la qual tots pretenen millorar el seu saldo net —la qual cosa és matemàticament impossible— requereix unanimitat entre cada vegada més països amb interessos cada vegada més contraposats i és com més va més difícil. Així, trobem que les quanties aprovades per a una UE de 25 membres són menors que les disponibles per a una UE de 15 membres, en un moment en què Europa desitja —i necessita— reactivar moltes de les seues polítiques i reforçar el paper que té al món.

En el fons hi ha el problema de saber quina és l'ambició real dels europeus en aquest nou segle. ¿Té cap valor afegit fer algunes coses junts? Si és així, cal que els recursos siguen a l'altura dels objectius que es proclamen. I això no es recull en aquests pressupostos. No és aquest el pressupost que permetrà fer realitat el desenvolupament d'un model europeu per a afrontar la globalització. La qüestió dels pressupostos de la Unió és unida al model de què Europa vol dotar-se da-

vant el fenomen de la globalització. ¿Què volem construir junts els europeus i amb quins mitjans hem de fer-ho?

Aquest debat no ha de ser afrontat de manera antagònica —l'Europa continental i social versus l'Europa anglosaxona i liberal—, ni sobre personalitats polítiques o idiosincràsies nacionals, sinó sobre arguments i visions del futur d'Europa. En comptes d'oposar models culturals, econòmics, socials i polítics, els quals no han de ser necessàriament idèntics, ¿podem posar-nos d'acord sobre la resposta europea a les conseqüències econòmiques i socials de la globalització, inspirant-nos en les experiències positives i negatives dels uns i dels altres?

És clar que Europa necessita donar una resposta pròpia a la globalització, però molts sectors socials veuen les normes comunitàries no com una forma de regular la globalització, sinó com el cavall de Troia d'una liberalització que pot destruir els nostres models socials. Sense una integració europea efectiva, no sols competeixen entre si els agents econòmics, sinó també els sistemes econòmics i socials. No hem d'ignorar que la construcció d'un mercat únic, en què es garanteix la lliure mobilitat dels factors de producció, sense la contrapartida d'una veritable Europa social, està desencadenant greus problemes al si de l'Europa



ampliada. El cas Laval sobre la contractació d'obriers letons per a treballar a Suècia, que espera la resolució del Tribunal de Justícia de Luxemburg, és el més paradigmàtic.

El desafiament del fenomen de la globalització no sols prové de l'ascens de potències com la Xina o l'Índia, l'entrada en el tercer mil·lenni ha constituït un salt qualitatiu en la interdependència de les societats arreu del món. En són molts els qui afirmen que el segle XXI és el segle de la Xina i de la seua invenció: l'economia de mercat comunista. Ço és, planificació estatal combinada amb capitalisme agressiu. La Xina ha imposat el seu ritme a la globalització. La Xina és avui, juntament amb els bancs centrals d'Àsia, el país que sosté l'economia nord-americana. No crec que siga només una boutade dir que el capitalisme, avui, està en mans d'un partit comunista, el xinés!

Europa pot ser un instrument per a moderar —i democratitzar— la globalització. Amb això, no dic que hem de tancar-nos

a aquest procés i ignorar l'evidència del món globalitzat en què vivim, però sí que hem de moderar-ne els efectes perversos. A Europa hem de restaurar la primacia de la política sobre els mercats i, en conseqüència, la capacitat dels europeus per a controlar el destí propi. La resposta real a totes aquestes qüestions tardarà a arribar, però és important desenvolupar des d'ara l'espai públic necessari per a un debat paneuropeu i evitar que continuem atrinxerant-nos en respostes nacionals.

Mentrestant, els europeus demanen a Europa que aporte respostes a les seues preocupacions immediates (seguretat, desenvolupament de l'estat del benestar, solidaritat, prosperitat, ocupació, immigració, serveis públics, etc.), en una societat que envelleix. Tot això enmig dels canvis vertiginosos d'un món globalitzat, amb fronteres difuses i amb identitats culturals en permanent transformació. Només donant resposta a aquestes qüestions, podrem convèncer els ciutadans europeus que en l'era de la globalització

no hi ha una alternativa millor que una Europa unida i forta al món.

En aquests moments d'*impasse* és més necessari que mai recordar que, durant segles, aquest continent ha sigut devastat per guerres i totalitarismes que ara semblen superats. Mai abans en la història no havíem gaudit els europeus de tanta pau i prosperitat com en l'actualitat.

Els països europeus d'una manera lliure i voluntària ens hem unit en un projecte comú i hem entrelaçat els nostres destins. La UE és la construcció supranacional més original de la història de la humanitat i un clar exemple per al món de reconciliació i compromís mutu. Mai en la història de la humanitat no s'ha esdevingut res de semblant. Imperis, reis o dictadors sempre han intentat unir els pobles per la força; mai els pobles per si mateixos i en llibertat. La pau i la prosperitat en què viu aquest continent són la millor prova d'aquest èxit.

Europa no pot quedar abstreta en si mateixa, necessita continuar avançant.